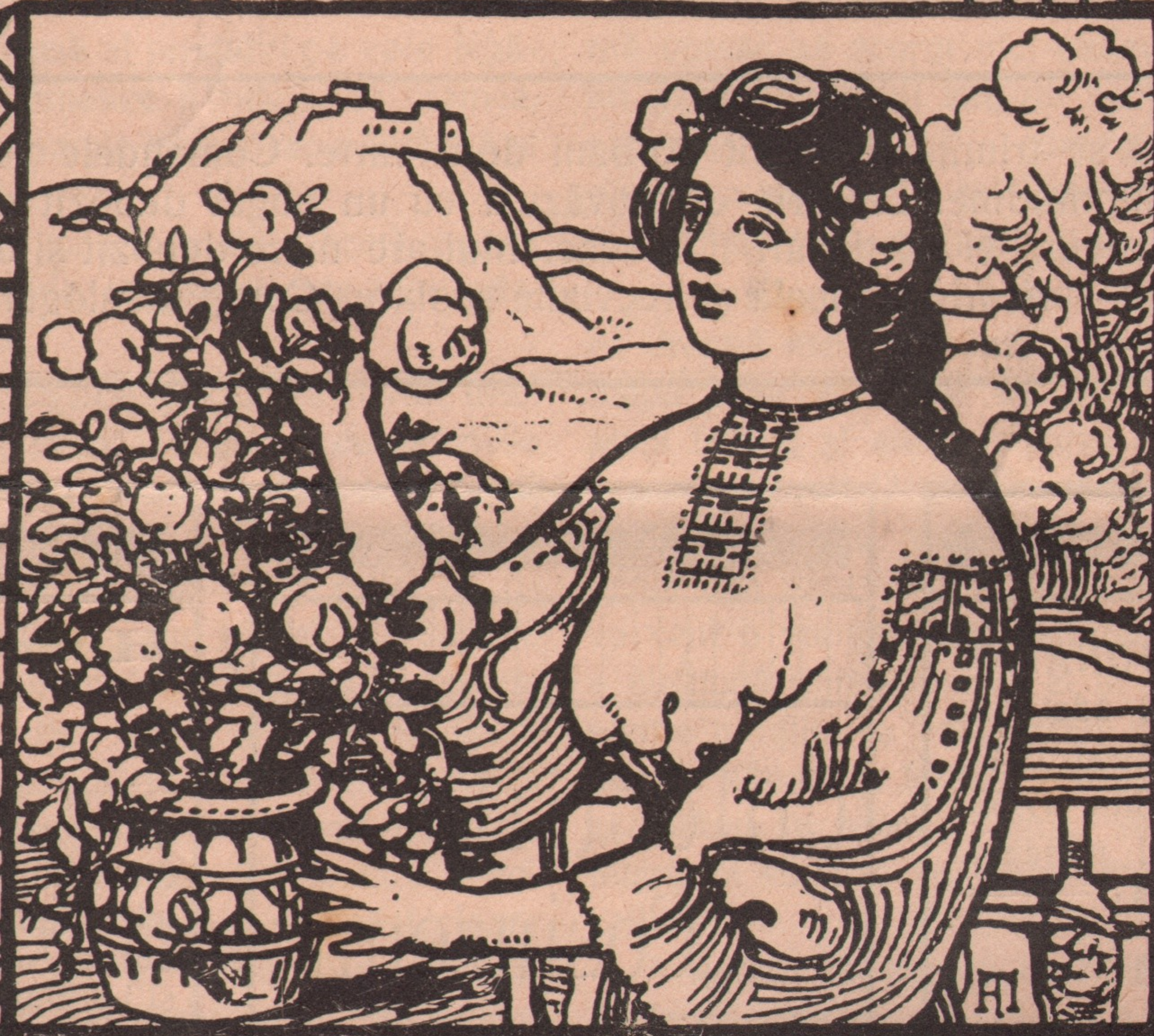

COSINZEANA

revistă literară
ilustrată săptămânală

ABONAMENTUL:

<u>PENTRU AUSTRO-UNGARIA:</u>	{	Pe un an cor. 12.—	<u>PENTRU STRĂINĂTATE:</u>	{	Pe un an cor. 20.—
		Pe 1/2 an cor. 6.—			Pe 1/2 an cor. 10.—
		Pe 1/4 an cor. 3.—			Pe 1/4 an cor. 5.—
		Pe 1 lună cor. 1'20			Pe 1 lună cor. 2.—

Redacția și Administrația în Orăștie—Szászváros.

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

<i>Ion Agârbicean</i> : Schițe și povestiri	cor. 2.—
<i>Liviu Rebreanu</i> : Frământări	” 1.50
<i>Carmen Sylva</i> : Aliunde, în franțuzește	” 4.—
<i>E. Lovinescu</i> : Viața și opera lui C. Negruzzi	” 2.—
<i>Delavrancea</i> : Hași Tudose, comedie	” 2.—
<i>G. Murnu</i> : Istoria Românilor din Pind	” 2.—
<i>L. Tolstoi</i> : Cazacii	” 0.30
<i>C. Mendès</i> : Râsul roșu	” 0.30
<i>B. Dumbrovă</i> : Pandurul, roman	” 3.—
<i>I. U. Soricu</i> : Florile dalbe, poezii	” 2.—
<i>Natalia Negru</i> : Mărturisiri, nuvele	” 2.—
<i>Dostoiewsky</i> : Amintiri din casa morților, roman	” 1.50
<i>V. Eftimiu</i> : Cocoșul negru	” 2.50
<i>E. Lovinescu</i> : Aripa Morței, roman	” 1.80

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ”
S. Bornemisa, a edat un
splendid tablou național, tipă-
rit în color, în mărime 47/59
cmetri, reprezentând marea
clipă istorică:

**Intrarea
lui Mihai Viteazu
în Alba-Iulia, la 1599.**

E o foarte frumoasă po-
doabă pentru oricare casă ro-
mânească și e cel mai bun
cadou, ce se poate face la ori-
ce prilejuri. Prețul unui esem-
plar e cor. 2.50, franco. La o
comandă de 10 exemplare, se
trimit franco, pentru numai
21 coroane. — Cereți-l dela

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ”
S. BORNEMISA
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

Colecțiile „Cosinzenii”

de pe anul I. și II. se
pot comandă dela admi-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă amândouă colec-
țiile pentru suma de 13 coroane.

Horea, Cloșca, Crișan.

cei trei capi ai revoluției țărănești
din 1784, i-a tipărit într'un splen-
did tablou colorat, după portre-
tele originale dintr'un muzeu, „Li-
brăria Națională” S. Bornemisa,
și i-a pus în vânzare pentru suma
de cor. 2.50 franco; și cor. 2.75
franco recomandat.

Cei ce doresc să aibă o
icoană națională

în casă, care să le vorbească de
una dintre cele mai dureroase pa-
gini ale neamului nostru, să co-
mande acest tablou, care e unic în
felul lui și e vrednic să stea pe
păretele oricărei case românești.

La o comandă de 10 ecsem-
plare se trimite franco recomandat
pentru numai 21 coroane, în loc
de cor. 27.50. A se comandă la

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ”
S. BORNEMISA
în ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

OSINZEANA

REVISTA LITERARA ILUSTRATA... REDACTOR SEBASTIAN BORNEMISA.

ANUL III.

ORĂȘTIE, 30 Martie n. 1913.

Nr. 13.

FANTOMA...

AL. CIURA

La leagănul de mătasă al prințului pe care legăturile familiare sau diplomatice îl ridică, cu vremea, în fruntea unei țări, ursitoarele obișnuiesc a întârzi și a întinde vorba...

E o muncă așa de ușoară și de plăcută pentru ele, când nu au să se certe, nici să discute mai îndelungat, vieața noului crai.

Împărțesc darurile din belșug, cum se cuvine unui cap împodobit cu strălucirea viitoare a coroanei de aur... și descurcă în liniște tortul lor fermecat, până târziu în noapte, când stelele prind să pălească...

Sgârțenia lor de altedăși află acum prilej de risipă nebună. Ce să-i ursim acestui băețel plăpând, ce doarme între perne, găngurind, întinzându-și, în neștire, degetușele trandafirii? Îi dăm toate comorile lumii! Îi trebuie avere? Îi dăm milioane! Vrea cea mai frumoasă femeie din lume? I-o dăm; poate să aleagă între frumusețile cele mai alese... O clipire involuntară a genelor lui, va face să tresalte de fiori atâtea fecioare rușinoase! Îi trebuiesc biruințe și trofee? Vor veni și aceste, vor veni toate darurile lumii — i le împrăștiem din belșug, cu amândouă mâinile...

Și ele scutură zimbând, între scutecele de mătasă ale nou născutului, cornul de aur, cornul belșugului, ce cuprinde toate bunătățile acestei vieți pământene.

Deodată zimbetul lor pașnic e surprins de o apariție stranie, ce s'a strecurat între ele prin geamul închis, prin ușa încuiată.

E o fantomă, cu capul de mort, învelită într'un lînțoliu cenușiu, prin care se deslușesc ciolanele ascuțite.

— Cine ești tu? — întreabă ele speriate.

— Eu sunt fantomă... o fantomă ce nu există și totuș micuțul din leagăn se va întâlni cu mine, în cursul vieții... Eu sunt o alcătuire ciudată, din lacrimile ce curg în tăcere, din suspinele celor obidiți — și din zingănitul argintiu al păharelor subțiri de șampanie, ce se ciocnesc îndeolaltă, la masa celor bogăți... Sunt foamea și mizeria în care se zbat milioanele, și, în

aceeaș vreme, rângetul de biruință al celor ce trăesc din belșug... Sunt *paradoxul* alcătuirilor omenești; sunt inima miloasă, ce se înfioară de cea mai mică injurie și sunt fiara sătoasă de sânge, ce sfășie totul și nu mă opresc să scurm nici cadavrele din groapă... Sunt un geniu innebunit sau un nebun genial — e abia un pas dela una la alta! — sunt întruparea milei fără margini și a răzbunării celei mai crunte...

Ursitoarele se înghesuiesc speriate într'un ungher.

— Să nu vă turburați — urmă fantoma — am și eu dreptul meu de a trăi, alături de voi. Iată, voi ați risipit între scutecele de mătasă ale acestui copilăș atâta belșug și atâta fericire! Credeți voi, că e lucru cuminte, ce ați făcut? Ce se va alege din acest băiat nevinovat, când toate bunurile vieții îi vor cădea în poală dea gata? Nu-și va pierde oare cumpătul? Nu va veni o vreme, să-și închipue, că toată lumea asta e alcătuită numai pentru el și fericirea lui? Nu-și va pierde mințile, ca acei cezari din Roma, cari se scaldau în sânge și înotau în orgiile cele mai scârboase, așteptând, în aceeaș vreme, să li-se ridice temple și altare, și să li-se dea închinarea, ce se cuvine numai zeilor?

Vedeți, cât sunteți de ridicule, cu mintea voastră de femei ușuratece?

De aceea vin eu și mă amestec întotdeauna în daraverile voastre, decâteori aruncați prea cu multă risipă darurile voastre de ursitoare...

Am și eu rostul meu, ca și voi.

Mititelul din fașă se va împărțiși de toate darurile, ce i-ați sorocit! Va fi frumos și tânăr, va aduna averi imenze, fără să cunoască vr'odată lipsa; fruntea lui va fi împodobită de coroana de aur și în mână va ține schiptrul puterii... milioane de supuși se vor prosternă în fața lui...

Ce s'ar alege de acest băiat plăpând, dacă nu aș fi și eu alături, să-l trezesc din când în când, din visul lui fascinant?

Eu îl urmăresc pas de pas, îl povățuesc și îl mustru cu blândețe sau cu asprime, decâteori săvârșește vreo faptă rea. Cine ar îndrăzni să-l mustre, din ceata lingușitorilor, ce-l înconjoară, dacă nu aș fi eu?

El nu mă iubește, ce e drept, dar fine seamă de tot ce îi zic și, pe urmă, se răzgândește.

Îl întâmpin în clipele tui cele mai fericite și îi zic: „Ia seama, prietine, că prea te încrezi! Ce crezi tu, că lumea e alcătuită numai de dragul tău? Nu vezi, că alții se prăpădesc de greul muncii și al sărăciei, în vremece tu înnoși în belșug până peste cap?”

El mă ascultă, o vreme, apoi iarăș mă dă uitării.

Atunci mă apropii de el, mai stăruitor. Noaptea, când doarme mai dulce, îi pun degetul rece pe frunte, îi zgâlțai perna și el se deșteaptă înfuriat. Îi zic atunci cu compătimire: „Regret, sire, că te-am conturbat, dar prea dormiai liniștit și țara geme de atâtea poveri și sângerează din atâtea rane deschise... Plimbă-te puțin... aprinde o țigară...”

Și el se ridică din așternut, mă privește cu groază și se plimbă până în zori, fără șă-și mai poată închide ochii, nici când încearcă să se întindă în așternut...

Îi strecur uneori scrisori și bilețele sub tacâmuri, descarc câte un foc de revolver alături de el și glonțul îi trece șuerând pe la ureche. El se întoarce palid de spaimă; eu îl liniștesc cu un gest: „Eu sunt... nu e nici o primejdie... să iei sama!... Ne mai întâlnim noi!”

Dela o vreme se obișnuște cu mine așa de mult, încât nu se mai sperie, decât, arare, când îi vorbesc pe un ton cu totul amenințător...

Și așa îl voi întovărăși toată vieța, ca o umbră nedespărțită și numele meu se va scrie *alături de al lui*, în istorie.

Eu sunt umbra, ce se ghemuește la treptele tronului, sunt diamantul negru din podoabele coroanei de aur...

*

Își întinse mâna ei osoasă și ridică băiatul dintre scutece.

Ursitoarele dispărură, ca la suflul unei vijelii turbate.

Și fantoma desfăcî broboadele dantelate și sărută mânuța plăpândă a copilului:

— Mitifelul de el... cum doarme de drăguț!.. El va urcă treptele aurite ale tronului și eu mă voi așine pe urma lui... Și tot al meu va fi odată, când ne vom întâlni pentru ultima oră, la — *Salonic*...

Cântec

*Frumoasă tu, ce vis plutește
Pe urma farmecului tău,
C'adeseori gândind la tine
Îmi sfârm părerile de rău.*

*Lovesc în palmi... mă las de-un cântec
Și nu știu cum, ca 'ntr'un avânt
Cuprind în brațe par'că zarea...
Și iar pornesc pe sbeng și cânt.*

*Alerg și cânt... și stau pe-o clipă
Privind spre culmile pustii,
Așa cum stai, când simți în suflet
Fiorul unei poezii.*

T. MURAȘANU

O LACRIMĂ TÂRZIE

VENIAMIN NEGRU

Domnul Vespasian Petrașcu, fost *beamter* pe vremea absolutismului și actual subjudecător în pensiune, fiindcă a bătut tocmai în clipa aceasta douăsprezece și jumătate, a intrat în cafenea. Domnul Vespasian s-a așezat la măsuța lui obicinuită și și-a cerut șvarțul și... și se poate? Domnul Vespasian nu are nici o privire macar pentru *Fremdenblatt*. Foaia stă pe masă, mititică și grăsulie, ca o vieneză adevărată, cochetă și proaspătă, fără să se gândească câtuș de puțin la gravul ei cuprins, se îmbie foaia, și el, el!... Dar nu se poate, frate! și, iaca, totuș se poate. Domnul Vespasian n-o încrestează nici cu coada ochiului. Comedie ca asta!... Domnule Vespasian?!...

În cafenea, afară de el, nu este nici un oaspe. Chelnerii stau prin colțuri pe la mese: ei sunt oaspeții acum. Din bucătărie se avde o sforăială ușoară: doarme bucătăreasa. Casierita stă și ea pe tronul ei și — cetește gazete. O liniște!... Cu toate aceste domnului Vespasian nici prin gând nu-i trece să-și răsfoiască *Fremdenblatt-ul*, *Fremdenblatt-ul* lui de toate zilele. Trec clipele una după alta, trec, și el se uită pe fereastră. Ce-o fi văzând pe fereastră?!... De-o jumătate de ceas se tot uită. Da, da, de-o jumătate de ceas: *Eins, zwei, drei, vier: eins!*... Tocmai acum a bătut unu. Și domnul Vespasian? Domnul Vespasian!... Domnule Vespasian, au să vină *partnerii*, vine *calabriasul*, și nu mai ai vreme!... Aș!... Ori el, ori... Se uită pe fereastră, seeè uită.

Ce drac o fi cu fereastra aia? De-ar fi cel puțin muște pe ea! Ai zice că se uită la muște, cum s-a mai uitat și de altedăți. Dar nu sunt. Nu fiindcă în *Europa* n-ar fi de obicei muște, dar fiindcă nu sunt muște pe vremea aceasta nicăiri. Pe fereastră nu sunt decât, poate, urme de muște, iar de astea, har Domnului, ar putea să vadă destule și la el acasă, la... *Frau Hensel*. Dar el, nu!... *Nur zum Trotz!*... Se uită. Ai crede că-i amoretat, dacă nu ț-ar fi oarecum de cele șaptezeci și cinci de primăveri ale dumisale. Numai amorezații se uită doar așa, cam tembeli, cam gânditori, ca el.

Dar, iaca, Fritz chelnerul. Poate că află el ceva:

„Facem asta jos, mă rog?”

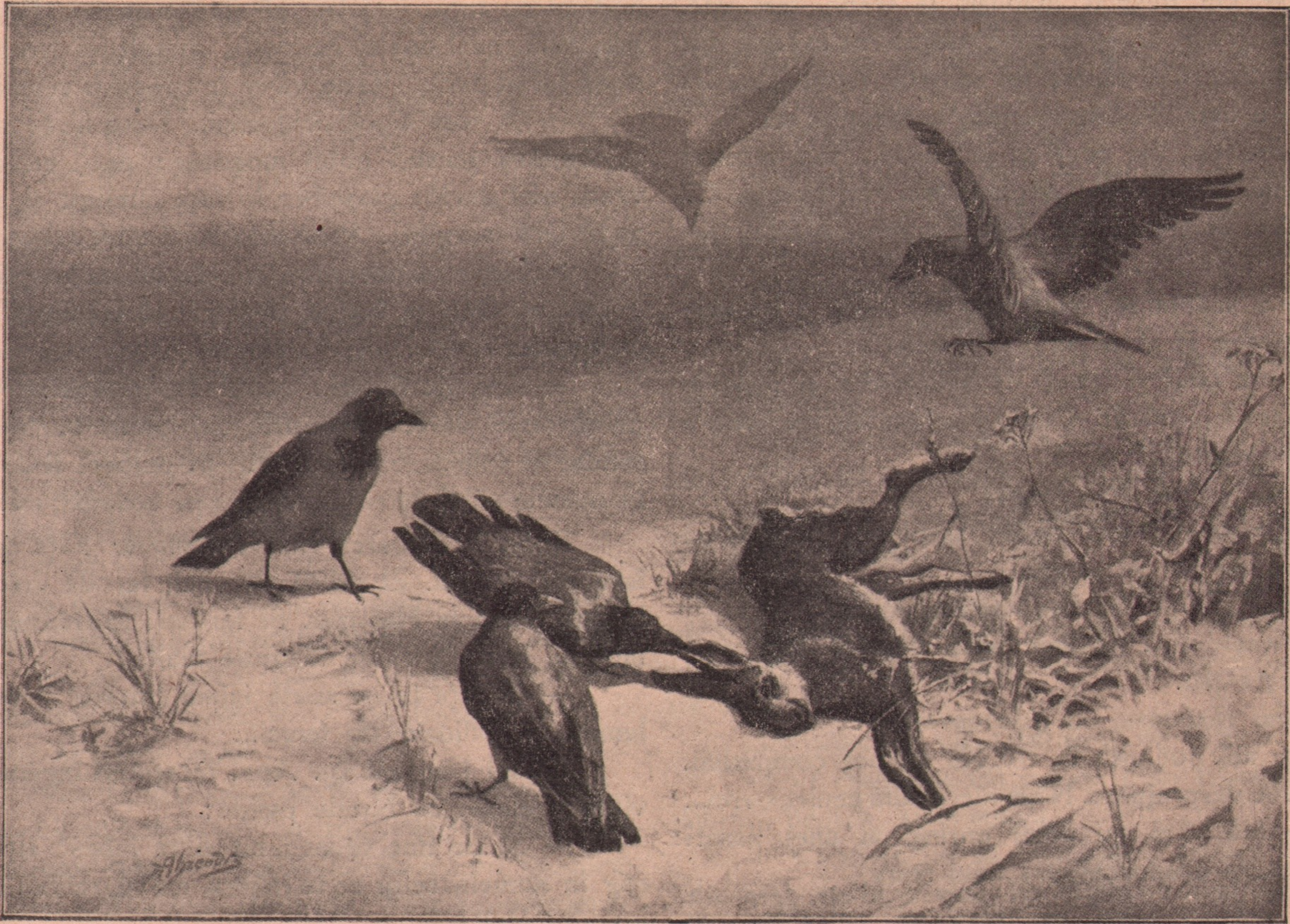
— Ce?

— Perdeaua.

— Ba!”

Așaa! Va să zică soarele. La soare se uită domnul Vespasian cu atâta perseveranță. Nu-i vorbă: frumos soare. Soare de primăvară. Astăzi lucește mai întâi în toată primăvara lui. Se poate uită omul în el. E bun și vesel ca nealtădată.

Foarte bine face că se uită. Se vor mai fi uitând și alții acum la el. Și de ce nu s-ar bucura și el de soare? Razele soarelui se joacă doar și cu el, ca și cu oricine, cu părul lui, ca și cu părul unei fete de

Tragedia iernii, tablou de un pictor german.

*Dar un acord, abia, de sărbătoare,
Și veselia moare, toată moare
Topită 'n plânsul redeschisei rane.*

*Și plânsu-i strâng în vers, că scump ca miru-i,
Când tu, durerea legilor tirane,
Sfarmi șubredele lanțuri și mă birui.*

NICHIFOR CRAINIC

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

XVII.

— 11 —

Tăcere!..

Solia Betulienilor sosi: Gotoniel, Abialbon, Hesarai și Boaz. Eră și o fată cu numele Debora, în haine albe de jale.

În urma lor doi luptători betulieni nearmați aduceau două coșuri mari.

Se opriră la câțiva pași.

Un soldat asirian ce-i întovărășă se oprî în fața lui Holofern și anunță, închinându-se până la pământ:

— Iată, au sosit trimișii din Betulia.

Trimișii se apropiară, la un semn a lui Holofern.

Gotoniel își închină pletele cărunte:

— Tu ești Holofern, stăpânul oștilor?

— Eu sunt.

Și resalută pe bătrânul venerabil, cu o închinare din cap.

— Fii salutat, cel mai mare și mai glorios viteaz! Eu sunt Gotoniel din Sfatul cel sfânt... aceștia sunt trimișii Betuliei..

— Fii salutat, venerabile bătrân și voi trimișilor! Pace vouă! De unde atâta cinste, că ați venit la mine? Gotoniel făcù pași în fața lui.

— Stăpâne, ziua de azi e jalnică pentru noi — zise el cu glas tremurător. — Betulia se tânguiește. S'a întunecat steaua mândriei noastre. Ieroboam a căzut..

— Așa i-a fost sfârșitul... — răspunse Holofern încet.

— Ne-am înfățișat înaintea frunții tale strălucite, cu marea rugămintă, să ne dai osemintele acestui viteaz fiu al Betuliei..

Holofern arătă spre Nabuzar:

— Iată, aci e Nabuzar, comandantul pedestrașilor; cadavrul e al lui, roagă-l pe biruitor, Gotoniel.

Acesta se apropie de Nabuzar:

— Viteazule glorios, îndură-te și redă-ne cadavrul lui Ieroboam.

El aruncă soldaților frânele și se apropie de ei.

— Înțeleptule din Betulia, îmi pare rău de oste-neala voastră, dar nu vă pot redă cadavrul..

— Indură-se inima ta, ca să adaogi o faptă bună mai mult, la cuvântul marinimiei tale. Dă-ne cadavrul lui Ieroboam, să-l îngropăm după obiceiul credinței noastre!

Nabuzar arătă spre cadavru:

— E al meu!

Numai atunci observară trimișii, că Ieroboam eră

legat de car. Un geamăt înăbușit le scăpă, fără voe. Debora țipă și voi să se arunce asupra cadavrului, dar Boaz o rețină. Eră o tăcere de moarte; fețele tuturor reoglundiau oroare. Nabuzar urmă, neînduplecat:

— Ieroboam, ori cum se numește... m'a inzultat așa de adânc, încât nu-mi pot suprima răzbunarea. Ca să mă impac, va trebui să-l târăsc în urma carului. Și-l voi târi.

Ochii îi scânteiau; glasul lui eră rece, și se simțea cum tremură în el o mânie de moarte.

— Îl voi târi! — repetă fără îndurare și privi în fața moșneagului amărât. Ochii îi scânteiau, ca aceia a unei paseri de pradă...

Gotoniel prinse să-l roage:

— Oprește-ți mânia, suflet turburat. Răzbunarea nu poate atinge pe cei morți...

Nabuzar clătină din cap, neînduplecat.

— Privește-ne... înțelege jalea noastră fără margini... Privește-ne...

Nabuzar răspunse, cu glas cavernos:

— Nu mă pot uita la voi. Nu vă pot compătimi. Vă uresc, și vă desprețuesc. N'am nici o milă pentru ovrei...

Și se uită la ei, cu ochii aprinși ai unei paseri răpitoare, ce se aruncă asupra unui stârv.

Boaz cel cu părul roș răspunse cutezător, cu glas ridicat:

— Suntem trimiși!

— Ei și? — întrebă Nabuzar, pe acelaș ton, umflându-și îngâmfat pieptul lui de voinic.

Cel cu părul roș își întinse brațul, într'un gest oratoric:

— Ei și? — Asta e. Bunăcuvința te oprește, să cutezi a vorbi așa cu trimișii.

Nabuzar spuse sfidător:

— Ce-mi pasă. Apoi se întoarse. Holofern clătină din cap, în sămn de reprobare. Boaz izbucni:

— Stăpâne, asta e insultă!

Bătrânii încercau să-l potolească și, în vremece Debora se uită la Ieroboam cu ochii sticloși, el râse rece, îngâmfat: — Insultă? Dați-mi atunci încă o pereche de săbii, să isprăvesc și cu Salatiel...

Holofern întrerupse:

Iertați domnii mei... Nabuzar e om cum se cade. L'a răpit furia, dar are și el inimă...

Nabuzar își ridică fruntea, înțepat.

— Nu dau cadavrul.

Gotoniel se rugă stăruitor:

— Am adus aur în coșuri. Primește-l, viteazule, ca preț de răscumpărare.

— Am aur destul, aș putea să cumpăr cu el toate bogățiile Betuliei. Nu dau cadavrul!

Soldații aduseseră deja coșurile și le puseseră aproape.

— În numele milei omenеști, redă-ni-l!

Nabuzar pași spre car, înfuriat de cuvintele celui cu părul roș. În clipa aceea, Debora se desprinse din mulțime și se proșternă în fața lui Nabuzar:

— Stăpâne... e logodnicul meu... Numai acum o

vedeau cu toții, în jalea ei fără margini. Fața ei eră mai albă, ca hainele de doliu, buzele ei tremurau, ca două foi veștede... Tremură ca în friguri și vorbiă aiurea:

— A fost logodnicul meu... Dacă nu te înduplecă rugămintea acestui nobil moșneag; dacă nu te captivează nici aurul; pleacă-te în fața umilirii și a durerii mele fără margini... *Redă-mi-l* redă-mi-l...

Nabuzar nu răspunse și fața lui nu reoglundă nici o emoție. Debora începă să-și frângă mâinile și plângea cu hohot:

— Vai, nu îl târi... capul lui frumos se va strivi de stâncile dure... scumpele lui plete buclate vor fi smulse de spini... se vor murdări de pulbere și de sânge... În numele milei, te rog redă-mi-l pe scumpul meu mort...

Bilbo își întoarse capul; plângea. Fața lui Holofern eră agitată. El privi cu ochii lui de vultur când la fată, când la Nabuzar. Și fecioara își frângea mâinile întruna, jeluindu-se cu tânguire multă:

— În fața ta se sbate inima tuturor femeilor din lume... Și milioane de femei...

Glasul i se năbuși. Apoi începă să îngâne iar cuvinte asiriene, cu buzele palide:

— Și pe tine te-au iubit și te iubesc alții... și te rog în numele celor ce te iubesc, nu-mi refuză cadavrul logodnicului...

Se târi spre el, să-i sărute sandalele. Nabuzar se întoarse în altă parte și zise:

— Pe mine nu mă iubește nimeni...

Comandanții prinseră să murmure; Holofern le impuse tăcere. Ochii lui străluciau ca jăromaticul. El se apropie de fată și îi zise liniștit:

— Scoală, fetico, și ia-ți mortul iubit.

Debora se ridică.

Dar nu se putea mișca și nu-și putea descleștă gura.

Nabuzar rămăsese și el mut, mirându-se de vorba lui Holofern.

Acesta îi zise cu glas adânc, răsunător:

— Ia-ți mortul; ții-l dau eu. Nu trebuie să dai nici aur. Du-l și îngroapă-l... bocește-l pe cel cu pletele buclate, căci a fost un viteaz de seamă...

Debora stă șovăitoare neîncercându-se în vorbele lui Holofern.

Nabuzar stă și el mut, cu pieptul umflat, ca și când nu ar înțelege vorbele lui Holofern. Acesta spuse, întorcându-se spre Gotoniel:

— Pace vouă! Luați cu voi cadavrul iubit...

Nabuzar răcni ca un tigru, căruia i se ia prada:

— Nu-l dau!

Holofern îl privi în tăcere, apoi zise soldaților:

— Puneți cadavrul pe car și duceți-l sub cetate.

Soldații începură să desnoade frânghiile. Nabuzar tremură, șovăia, dar nu mai cuteză să spună o vorbă, căci observase în ochii stăpânului oștirilor o strălucire mare, întunecată...

Se închină și plecă în tăcere. Debora stă țintuită locului, cu ochii căscați îngrozitor, ca o încremenire a desnădejdiei.

Își ridică apoi mâna și își apăsă tâmplele... Privi

la trupul însângerat alui Ieroboam și se retrase cu țipet selbatic de groază, apoi deodată se aruncă asupra lui:

— Vai mie, că trebuie să te revăd astfel...

Îl prinse.

— Ieroboam!

Îl scutură.

— Ridică-te!

Îi strigă la ureche:

— Deșteaptă-te!

Șopti apoi dulce, cu un suris, în urechea mortului:

— Eu sunt... Debora...

Și cum Ieroboam nu se mișcă, fața ei se făcù plumburie, se întinse și se ilumina de o durere nebună:

— E mort!

Și țipetul ei răsună îngrozitor:

— E mort.

Dete la o parte părul lui mățos de pe frunte, privi aiurită înainte-i și nimeni nu îndrăzniă să conturbe tăcerea, în care se ascundeă atâta durere și atâta oroare:

— Ps, tăcere — șopti ea. — El trăește...

Începù să cânte încet:

— Rozele au înflorit... pe țărmul Genezaretului...

Începură să șoptească cu toții, agitați. Gotoniel și Boaz porniră spre ea, dar Holofern îi oprì și merse singur la fată. O atinse pe umăr. Fata se cutremură și îl privi cu ochii rătăciți. Holofern șopti:

— Tăcere... El doarme...

Mireasa lui Ieroboam zimbì fericită:

— El doarme... și visează de mine.

Omul cel întunecat aprobă.

— Visează de tine... Să nu-l turburăm... Ridică-te!

Fata se ridică. Părul i se descheiase și-i căzù pe umeri ca o mantie neagră de mătasă...

— Îl punem pe car, să nu se trezească. Tu vei ședeă alături și mergeți acasă, în patul nupțial plin de flori... Vrei?

— Vreau... — șopti ea.

— Dă-te la o parte să-l punem în car...

Se dete la o parte în vârful degetelor, să nu-și trezească iubitul. Holofern porunci soldaților:

— Puneți-l în car!

Soldații îndepliniră ordinul.

Debora se întoarse spre el, întinse mâna și îi șopti drăgălaș:

— Fii salutat, stăpâne... Casa noastră e un palat alb... Când vii în Betulia, să te abați pe la noi...

Și mânuța ei albă și aprinsă tremură în mâna de fier a lui Holofern.

— Voi veni... — zise el, gândindu-se, că dacă va răzbate în Betulia, nu va dărâma palatul cel alb...

Fata se urcă și ea în car, lângă logodnicul ce visă de ea...

Gotoniel zise cu ochii plini de lacrimi:

— O Holofern, cât ești de nobil! Betulia îți mulțamește pentru marinimie...

— Cerul să fie cu tine... Zeul Samas să te lumineze încă multă vreme... Holofern n'a avut decât meritul de a da unui viteaz cinstea ce i se cuvine...

Își strânseră mâna; trimișii se închinară adânc în fața lui. Carul porni. Nu mai eră acum carul infamiei, ci acela al cinstei și al gloriei. Trimișii pășiau în urma lui, tăcuți, cu capetele plecate de durere. Debora mai făcù un gest de adio. Haina ei ușoară de mătasă albă fâlfăia în vânt, ca un steguleț de pace.

— urmează —

FLORI DE-O ZI

Cronică dramatică.

CHEMAREA CODRULUI, poveste vitejască în 3 acte, de G. Diamandi.

Domnului Alexandru Davilla, noul director al Teatrului Național din București, i s-au adus imputări multe, că ar persecută piesele românești. Însă *Poezia Depărtării, Păianjănul, Cocoșul Negru și Chemarea Codrului*, ultimele patru premiere, arată că dsa știe să facă o pricepută selecțiune în ce privește repertoriul și că nu numai că nu persecută, dar chiar încurajează literatura românească.

D. G. Diamandi e cunoscut ca autor dramatic și ca politician. Ca autor dramatic a dat la iveală *Bestia*, o dramă cu calități scenice și, un an mai târziu, *Dolorosa*, tot dramă, care, desî nu mai bună decât *Bestia* a avut un mai mare succes. Ca po-

litician și autor dramatic a scris *Tot înainte*, o piesă cu tendințe socialiste care s-a repetat pe scena Teatrului Național, dar n-a putut avea soarta fericită a celorlalte. Apoi i s-a reprezentat la Teatrul Comoedia o satiră politică intitulată *Rațiunea de stat*, care a arătat o adâncă cunoaștere a cercurilor în care se petreceă piesa. Activitatea politică pură a dlui Diamandi nu ne interesează.

Și iată, acum dsa ne dă *Chemarea Codrului*, poveste vitejească care se petrece în timpul lui Petru-Rareș și are următoarea desfășurare:

Ioniță Rădeanul e un tânăr boer, nepot al lui Petru-Rareș, care-și împarte timpul între petreceri, femei și vânatoare. Astfel el face dragoste cu jupânița Sanda, care trăește acum în castelul său, la mama lui. Iată însă că Ioniță află că pe moșia lui, așezată în munți, se ivesc niște hoți — lotri. Pădurarul Chahaia îi prinde și îi aduce la castel. Unul dintre ei — sunt patru — i-a strigat odată la vânatoare mucos lui Ioniță și dea-

cea sunt osândiți la moarte. Sunt însă iertați când se află că sunt boeri, copiii lui Dumitrașcu-Frâנגe-gât, fost tovarăș de arme și rudă cu tatăl lui Ioniță. Acești „hoți“ sunt: un bătrân pădurar, o fată numită Anicuța și doi băieți. Fata însă, fecioara din Șoveja, a fost crescută în codru, neînvățată cu minciuna și cu prefăcătoria, ci cu vânătoarea și cu sinceritatea cea mai desăvârșită. Astfel ei, ciudate și rele i se par multe din obiceiurile curților boeresti.

Anicuța se îndrăgostește de Ioniță, care o iubește și el. Însă când îl vede pe acesta sărutând și pe jupânița Sanda, îl palmuește.

Într-o zi, când oastea e plecată din castel, năvălesc Tătarii al căror han, Gherai, vrea să răzbune pe fiul său, ucis cu câțiva ani înainte de tatăl lui Ioniță. El rănește greu pe Ioniță care cade leșinat și e crezut mort. Apoi vrea să-i taie capul ca să i-l atârne la șea. Anicuța, când Gherai întreabă care e iubita lui

Ioniță ca s-o necinstească, se dă lui numai ca să nu se taie capul lui Ioniță.

Moldovenii se întorc, zdrobesc pe Tătari, și Ioniță, când aude jertfa pe care a făcut-o fecioara din Soveja pentru el, vrea s-o ia de soție, lăsând la o parte pe logodnica pe care i-o hotărâseră interesele lui Petru Rareș. Anicuța fiind însă pângărită, familia și datinele se opun ca Ioniță s-o ia de soție. Ei însă trec peste toate și la *chemarea codrului*, pe care unguroaica Ilona n-o înțelege, pleacă în codru, fug de minciuna și de prefăcătoria curții.

„*Chemarea codrului*” se deosebește mult de piesele lui Delavrancea. Pe când acestea au o acțiune încheiată și pe alocurea greoaie, „*Chemarea codrului*” e un episod din trecutul neamului nostru. De aceea ea nu e obositoare. Nu are nici limba din piesele lui Delavrancea care e mult mai căutată și încărcată cu expresiuni frumoase, dar vechi. În „*Chemarea codrului*” arhaismele lipsesc aproape cu desăvârșire; în schimb abundă moldovenismele. Acesta nu e însă un păcat, dacă ne gândim că acțiunea se petrece în Moldova și exclusiv între Moldoveni.

Tipurile sunt bine prinse, și, cu concursul artiștilor care au fost de data aceasta la înălțime, în frunte cu dra Filotti, bine redate.

O montare îngrijită, cu două decoruri frumoase și costume românești frumoase, a desăvârșit opera scriitorului și a artiștilor și a făcut ca „*Chemarea codrului*” să fie încă un succes pentru Teatrul Național.

E totdeodată un succes mare pentru autor, care a fost mult aplaudat și chemat la rampă și încă un pas făcut pentru cunoașterea oamenilor și moravurilor din trecutul țărilor românești.

G. Hârsu.

Primăvară

De vreo câteva zile, soarele scaldă în lumină aurie, cuprinsul, dând sufletelor noi speranțe.

Natura începe a ne vorbi în zumbăit ușor, punând în mișcare tot ce se află înrânsa.

Părăiașele gureșe încep a duce zăpada de pe munți. Înfiorări ușoare se strecoară prin rami abia încolțiți. Între frunzele moarte de pe alee, un sisăit ușor dă loc miilor de insecte, atrase la o nouă viață prin cele dintâi raze mai calde. Crengile arborilor se alintă ușor sub povara păsă-

relelor, ciripitul lor umple văzduhul de sărbătoare.

Pretutindeni plutesc miresmele primăvăratice de flori și sevă.

Serile se întrec în frumuseța lor ademenitoare. Nouri subțiri se strecoară alene, spulberându-se în depărtări și limpezimea cerului pare și mai departe de noi. Stelele scilipsesc în pâlpări de foc, unele mai aprinse, altele mai pale.

Noapțile sunt liniștite, pline de taine.

În serile aceste tăcute, când pe peretele din casă, raze blânde de lună se întrec în jocuri cadrilate, amintirile se deșteaptă, ca niște fumuri străvezii, plutind pe deasupra noastră, închegând tablouri din trecut. Ele îmbracă forme de siluete și ne lasă o clipă alinați pe brațele lor de fum.

O clipă, pentruca în ceealaltă să se respire ca frunzele, în voia vântului.

Ziua e lumină, cald și bine. Câte-un firicel verde, o frunzuliță plăpândă, îți dă senzații noi, îți umple sufletul de înviore.

Lumea părăsește odăile, străzile se împopulează, și în mișcările tuturor vezi o nouă tresărire de viață. Ochii scilipsesc în schinteeri magice. Toate simțurile se deșteaptă, la cuvântul „primăvară”.

Renașterea își întinde tot mai mult aripile ei desfătătoare, în noi se nasc întrebări fără de sfârșit, taina mare a vieții ne stăpânește sufletul.

Este o putere înșelătoare în hrana naturii, care la fiecare redeșteptare a ei, ne hrănește sufletul cu noi promisiuni, cu noi speranțe. Ce putere ne conduce spre căutarea acestor minuni, acestor promiteri de mai bine, de care ne-am legat sufletele așa de mult? Uneori ni se pare că le găsim în miile de petale ale unui pom înflorit, tresărim la un cântec de pasere, cercetând dacă în trilurile ei nu vom afla ceva din misterul căutat. Dar acestea nu sunt decât niște desfătări sufletești trecătoare, cari ne mulțumesc pentru moment, iar noi rămânem spre a cerceta mai departe.

Sosesc sau nu sosesc.

Dar noi le căutăm mereu, căci razele primăvăratice se țes mai departe în sufletul nostru, renașterea firii, ne dă imboldul de-a ne reînoi și noi, mai buni, mai fericiți, mai aproape de Dumnezeu. În noi avem tăria așteptării.

Azi nu, dar mâne!...

Valurile primăverii se desfășură, în toată puterea lor. Câmpiile se umplu de flori, fluturii se întrec în zbor, razele devin tot mai calde, numai hrana sufletului, acea fericire visată la cele dintâi adieri domoale, stă în ascunzișul ei misterios.

Mai eri eră cerul albastru, flori și lumină. Copii desculți alergau prin nisip, hoinăreau prin livezile înverzite. Azi cerul pare întunecat, și împrăștie stropi reci de apă. O umezeală rece învelește pământul, un suflu de ghiață ne stăpânește.

Umbre de tristețe se cern în jurul nostru. Obosiți de o căutare profundă, din care ne trezim cu noi decepții, ne pomenim cu nuanțele aurii ale lunii Septemvrie, cu frunzele spulberate în vânt, când în fiecare frunză vedem o iluzie pierdută în vecinicia vremii.

Urmează din nou, un lung șir de zile sombre, zile de resemnare, în care sufletul se pierde într-o dureasă toropeală a visării.

Viața își urmează cursul, rostogolind cu sine, dureri și bucurii, alintându-le în valurile ei, care duc cu sine totul.

Odată cu tresărirea naturii, în noi se deșteaptă avânturi, o nouă putere de viață ne atrage spre talazurile ei neastâmpărate.

Vecinica întinerire a naturii ne cucerește din nou. Omul poate fi vecinic posomorît, natura însă nu. Odată cu tresărirea ei, simțim un imbold la o nouă viață, acea scântee de întinerire prin care ne asemănăm cu ea. Afară e cald și bine, iar sufletele pline de nădejdi...

Leontina Ciura.

CUPRINSUL

Al. Ciura: Fantoma, foileton.

T. Murășanu: Cântec, poezie.

Ven. Negru: O lacrimă târzie, schiță.

I. U. Soricu: Singurătate, poezie.

A. Corbul: Inelul de fier, schiță, trad.

N. Crainic: Durere-ascunsă, poezie.

Lázár-Ciura: Floarea Betuliei, roman.

FLORI DE-O ZI:

G. Hârsu: Cronică dramatică.

Leontina Ciura: Primăvară.

ILUSTRAȚII

